In de Commissie voor het nazien van de rekening en verantwoording worden vertegenwoordigers der afdelingen Apeldoorn en Nijmegen benoemd.

Het voorstel tot het vormen van een Cliché-fonds voor Natura, waarvan de renten jaarlijks gebruikt zullen worden als een bijdrage in de kosten der illustraties, wordt aangenomen, evenals het voorstel tot het fixeren van de tentoonstellingsreserve op f 1000,— en het verdelen van de overige f 139,— in bedragen ad f 39.— voor het cliché-fonds en ad f 100.— voor het ondersteuningsfonds.

Een zelfde lot ondergaat het voorstel, om het legaat van Mej. Fischer te verdelen in f 100,— voor de afd. Leeuwarden, waarvan de overledene het laatst lid was en f 900,— voor het Cliché-fonds.

Wat de begrooting 1942 betreft, blijkt de voornaamste wijziging te zijn ontstaan door toetreding van de vereniging tot de Cultuurfilmcentrale tegen een jaarlijkse contributie van f 25,—. Het bedrag hiervoor is gevonden door vermindering der subsidies voor verschillende verenigingen en instellingen tot ± op de helft. De vergadering gaat hiermede accoord. Ook de verhoging van de bijdrage voor de jongerencommissie van f 20,— op f 35,— is op dezelfde wijze mogelijk gemaakt. Naar aanleiding van genoemde bijdrage, wijst de afgevaardigde van Wageningen op het zijns inziens onbillijke, dat de J.C. uit eigen middelen moet putten om werk in 't belang van de gehele N.N.V. te doen en vindt, dat deze laatste de verschillende, merendeels plaatselijke, instellingen, musea, enz., die nu nog een subsidie krijgen, in het geheel niet behoeft te steunen. De gelden, hierdoor vrijgekomen, kunnen dan ten bate van de J.C. komen. Naar aanleiding van een door hem ingediend voorstel, om al die kosten te schrappen in het belang van de kas der J.C., wordt door verschillende leden nog het woord gevoerd, om het voor en tegen ervan te belichten. De een vraagt zich af, of de verschillende afdelingen, die een jongerengroep hebben, niet wat meer kunnen doen, een ander vindt, dat toch zeker niet alle kosten door 't H.B. gedragen behoeven te worden, maar alleen die voor propaganda en de reiskosten, en derde wijst op de noodzakelijkheid, de gehele organisatie der Jongerengroep beter te organiseren, dan tot nu gebeurd is, terwijl meerderen een goed woord doen voor diverse instellingen, zoals b.v. „Natura Docet" te Denekamp, waarvan het belang ver uitgaat buiten de streek, waar ze gevestigd zijn.

Tegen een verhoging van de subsidie voor de J.C. blijkt echter geen bezwaar te zijn, zodat daartoe besloten wordt.

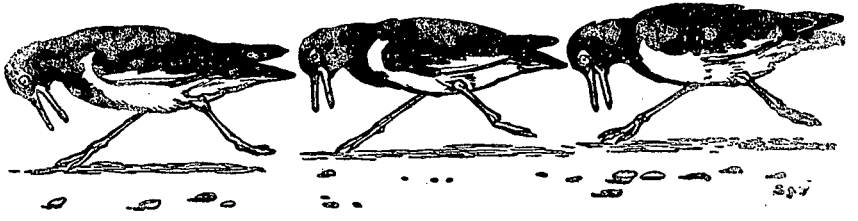
Het voorstel van de afd. Wageningen, overgenomen door de afd. Amsterdam, om de post onvoorzien met f 30,— te verminderen en daarmede de subsidie voor de J.C. te vermeerderen, waarbij dan de overige subsidies dit jaar nog gehandhaafd kunnen blijven, wordt aangenomen, evenals een motie, waarin het H.B. uitgenodigd wordt het vraagstuk der subsidies aan de verschillende instellingen nog eens onder de loupe te nemen en dit punt met een prae-advies op een volgende vergadering ter tafel te brengen.

Zonder hoofdelijke stemming verkrijgen daarna de verschillende posten van de begroting de goedkeuring der vergadering. In verband met het voor „Natura" uitgetrokken bedrag wijst van Nijnanten nog eens op de onzekere positie van het verenigingsorgaan en het wankele van 't genoemde bedrag, rekening houdend met een te verwachten grote stijging van de kosten.

Bij de rondvraag brengt de afd. Wageningen enkele bezwaren naar voren in verband met „Natura", o.a. naar aanleiding van het vullen van een nummer met één grote bijdrage. De redacteur vindt, dat dergelijke grote stukken, op enkele uitzonderingen na, toch met meer instemming dan critiek ontvangen worden en zou ze niet graag missen. Alle aanwezigen zijn het daarmede eens.

Nadat nog een voorstel om aan Dr. van Burkom een telegram te zenden met de beste wensen der vergadering voor zijn herstel, met instemming is aangenomen, sluit de Voorzitter de bijeenkomst, die — een record op dit gebied — slechts ongeveer 5 kwartier heeft geduurd.

Veendam, Nov. '41. De 2e secretaris,
G. D. SWANENBURG DE VEYE.

B. J. J. R. Walrecht • Biezelinge.

Enquête wespennesten 1940.

Op mijn vraag om gegevens betreffende het vinden van wespennesten in 1940 (zie Natura No. 11, 1940), kwamen weinig antwoorden binnen.

Was het aantal antwoorden gering, ze waren geen van alle in tegenspraak met wat ik als mijn ervaring in No. 11 van „Natura" heb gemeld. Het meest daarmee in overeenstemming was wel het antwoord van Dr. Mac. Gillavry (Bergen N.H.)

1. Hij vond in 1939 in de omgeving van Bergen druivenkassen, waarin de oogst door wespenvraat sterk had geleden, resp. was mislukt. (Ent. Ber. Mrt. 1940). In 1940 daarentegen, zeer laat, **enige** wespen en **nauwelijs** schade in de kassen.

2. De heer Hoogland (dierenarts te Zeddam) spreekt van het **zeer, zeer sporadisch** voorkomen van wespen in 1940, in tegenstelling met 1939 en vroegere jaren, toen ze veel schade in de pruimenbomen aanrichtten. Hij vermeldt het voorkomen van **enkele** nesten (waarsch. Vulgaris) in Stokkum, zuidwaarts van de Montferland.

3. De heer Tetterode (Oostkapelle, Zlnd.) vond het vorige jaar overwinterende koninginnen; iemand in de buurt trof er omstreeks 30 aan overwinterend tussen twee matrassen. In 1940 weinig wespen - toch enige schade aan de peren.

4. De heer Westerhof (Amsterdam) stelt belang in wespen, hij verzamelde in 1938 en 1939 enkele soorten. Hij zag in de vacantie in Bennekom maar een enkele maal een wesp, hoewel hij er andere jaren veel last van had.

5. De heer Kramer (Apeldoorn) controleert ± 175 nestkastjes in Berg en Bosch. Vaak treft hij daarin wespen- en hommelnestjes aan, die dan dadelijk worden vernietigd, omdat anders broedsels jonge vogels te loor gaan. Hij vond in 1940 wel minder hommelnesten in deze kastjes, maar niet minder wespennestjes. De ± 30 wespennestjes, die hij vond waren alle grijs van kleur.

De twee volgende antwoorden hebben betrekking op het vinden van een enkel nestje in 1940,

6. de heer De Looze in Rotterdam,

7. de heer Charisius in Den Haag. Het door laatstgenoemden heer gezonden nestje was m.i. van V. saxonia, dat van den eerstgenoemden naar de beschrijving, waarschijnlijk eveneens.

8. Ten slotte ontving ik van den heer Klop (Kortgene Zlnd.) een nest van V. germanica, dat in een leegstaand konijnenhol was gebouwd. Overigens weinig wespen waargenomen.

Dit nest had zich niet ten volle kunnen ontwikkelen; hoewel er blijkbaar reeds koninginnen waren uitgekomen. Het merkwaardige van dit nest, was de toestand, waarin het me werd gebracht. Ik ken den brenger goed en weet zeker, dat ik het nest van hem heb ontvangen, zoals hij het uiterst zorgzaam voor me heeft ingepakt. Hij vermeldde, dat hij **onder het nest** vele dode wespen had gevonden. Toen ik de onderste raten verwijderde, bleken ook daartussen nog vele dode wespen aanwezig.

Men moest uit de ligging der lijkjes wel concluderen, dat ze als een klomp bij elkaar moesten hebben gezeten, toen ze bezweken, met dien verstande, dat de ongeveer bolvormige klomp door enige raten werd doorsneden. Dat scheen te wijzen op een abnormale koude- of vochtperiode, waarbij het hulsel onvoldoende bescherming bleek te bieden en waarbij zelfs het saamballen van het wespenvolk dit niet van de dood had weten te redden.

Uit een staatje, dat ik door de welwillendheid van het Meteorologisch Instituut in De Bilt mocht raadplegen, maar dat wegens de oorlogstoestand niet mag worden gepubliceerd, kon worden gelezen, dat de wespen een voor hen hoogst ongunstig jaar hebben doorgemaakt.

Mei en Juni 1940 waren nog gunstig voor de ontwikkeling van wespennesten. Dit klopt met mijn waarneming van wespenkoninginnen in normaal aantal op bloeiende frambozen in Juni.

Vanaf die maand worden de weerstoestanden, uitgedrukt in temperatuur- en neerslagcijfers bepaald ongunstig voor de in Juni nog zeer jonge nestjes.

Juli : temperatuur **beneden normaal,** de neerslag aanzienlijk **er boven.**

Aug. : temperatuur **beneden normaal,** de neerslag daarentegen aanzienlijk minder.

Sept.: temperatuur alweer **beneden normaal,** en de neerslag **hoger** dan normaal.

Oct. : ook deze maand de temperatuur belangrijk **lager dan normaal,** waarbij zelfs 5 vorstdagen waren te vermelden.

Blijkbaar hebben de wespenvolken van V. germanica en V. vulgaris het onder dergelijke ongunstige weerstoestanden niet kun-

nen bolwerken, en zijn de nesten, die oorspronkelijk waarschijnlijk normaal begonnen, (maar dan weinig worden opgemerkt), later eer ze een zeer talrijke bevolking kregen, ten gronde gegaan.

Dat ook andere oorzaken de vernietiging van een in „aanbouw zijnde" wespenkolonie kunnen tengevolge hebben, blijkt uit een mededeeling van den heer Charisius, die ik U om de tragiek van het feit niet wil onthouden. De wespenmoeder trachtte n.l. (excusez du peu) uit een volle emmer water te drinken, welke daad ze met de verdrinkingsdood moest bekopen.

C. v. d. Polder • Haarlem

Symbiose in het plantenrijk.

Vóór het jaar 1879, in welk jaar de botanicus A. de Bary de term S y m b i o s e het eerst gebruikte om het samenleven tusschen wier en schimmel aan te duiden, was het bestaan van zekere „groene zoetwaterdieren" den biologen reeds bekend. Men meende hier te maken te hebben met dierlijk chlorophyl, in welke meening men versterkt werd, doordat het onderzoek had uitgewezen, dat men hier inderdaad met chlorophyl te maken had. Later ontdekte men, dat dezelfde zoetwaterdieren ook zonder chlorophyl voorkwamen, ja, dat dezelfde chlorophylkorrels ook buiten het dierlijk lichaam konden leven.

Dit nu was een verschilpunt met de plantaardige chlorophylkorrels. Immers deze gingen geïsoleerd spoedig ten gronde.

Toen toonde Hamann in 1882 aan, dat de „dierlijke" chlorophylkorrels niet „in het ei ontstaan", maar er van buiten af in binnen drongen, waarmede de zelfstandige natuur dier korrels was aangetoond.

Latere onderzoekingen leverden toen het bewijs, dat we hier te maken hebben met wieren, samenlevende met dierlijke organismen.

Sinds de Bary en Hertwig verstaan we onder symbiose de levensgemeenschap, van, naar soort verschillende, organismen, welke organismen zoowel tot het planten- als tot het dierenrijk kunnen behooren.

Verleenen zij elkaar bij dit samenleven wederkeerig hulp, dan noemt men dit wel m u t u a l i s m e. Begint echter het ééne organisme met het andere te begunstigen, maar wordt dit later door het eerst bedoelde geconsumeerd, dan spreekt men van h e l o t i s m e.

Dikwijls bestaat er echter verschil van meening of in bepaalde